

Bernard Szczech

**KSIĘGA DOCHODÓW
(urbarz)
KOŚCIOŁA MARIACKIEGO W BYTOMIU
1510 - 1668**

Bernard Szczech

**KSIĘGA DOCHODÓW
(urbarz)
KOŚCIOŁA MARIACKIEGO W BYTOMIU
1510 - 1668**

Zabrze 1995

Wydawnictwo Muzeum Miejskiego w Zabrzu
Plac Krakowski 9
41-800 Zabrze
tel. (03)171-56-80, (03)171-56-89

Kolegium wydawnicze:
Piotr Hnatyszyn
Jadwiga Pawlas-Kos
Mirosław Sekuła
Bernard Szczech - przewodniczący

Skład i druk:
M.Studio (03) 171 83 64

Wydanie I. Nakład 250 egz.

ISBN-83-902986-0-0

Muzeum Miejskie w Zabrze podjęło się wydania kolejnego źródła historycznego dotyczącego przeszłości Górnego Śląska. Adresowane jest ono do badaczy problematyki dziejów naszego regionu oraz wszystkich tych, którym bliskie są sprawy górnośląskiej ziemi. Wydawcy decydując się na jego publikację mieli także na uwadze fakt, że przyczyni się to do przedłużenia żywotności tego cennego dokumentu. Cenne go szczególnie dla miasta Bytomia.

Podstawą wydania „Urbarza kościoła mariackiego w Bytomiu” jest tekst oryginału zachowanego w zbiorach Archiwum Państwowego w Bytomiu /sygn.XVII/45/26./. Jest to papierowy dokument składający się z przeszytych szpagatem 6 kart, formatu 19,7 x 31,2 cm, noszący na paginie pierwszej błędny w datacji, późniejszy, być może XIX-wieczny tytuł: „Complurima nomina Bythomiensis 1591 - 1676”. Rozsypujący się dokument, noszący ślady silnych zawilgocień, jest poddany znacznej penetracji grzybów i prawdopodobnie jego los jest przesądzony. Będący obiektem naszych zainteresowań manuskrypt, posiada zapisanych 11 stron, natomiast pagina 12 nosi łaćński zapis:

„Haec omnia et singula transumpta semiseptem folijs comprecisa cum suis veris originalibus collationata, quod concondare in venerim, manus meae propriae et sigilli appositione testor ego Joannes Casimirus Pawlikowicz artium et philosophiae magister sacra auctoritate apen notarius. Actum millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto die 23 maj”.

Obok, po lewej, przyłożona lakowa, podłużna w pionie, ośmioboczna, sygnetowa pieczęć o nierozpoznanym godle herbowym. Jak informuje powyższy zapis, Jan Kazimierz Pawlikowicz do-

konał w 1676 roku wypisu najistotniejszych danych dotyczących dochodów kościoła Najświętszej Marii Panny w Bytomiu z istniejących ówczesnie a niezachowanych do dnia dzisiejszego kościelnych dokumentów. Najstarsze datowane fragmenty znajdują się na stronie 9, w części dotyczącej opłat pobieranych przez kościół parafialny od roku 1510 aż po rok 1668 będący najpóźniej wymienianym w zapisach. Zaznaczyć należy, że na paginie 1 znajdują się zapisane w języku łacińskim darowizny na rzecz mariackiej świątyni, niedatowane, lecz najprawdopodobniej nie wychodzące poza wiek XVI.

Kościół Najświętszej Marii Panny w Bytomiu był drugą, po świątyni grodowej na wzgórzu św. Małgorzaty, noszącą to samo wezwanie, budowlą sakralną w tym mieście. Wzniesiony został po 1200 roku, czyli po pierwszej lokacji miasta. Budowę zakończono około 1230 roku a pierwsza wzmianka o jego istnieniu pochodzi dopiero z dokumentu wystawionego przez papieża Innocentego IV w 1253 roku. W odróżnieniu od kościoła św. Małgorzaty zbudowanego w stylu romańskim, był świątynią o cechach gotyckich powstałą w obrębie miasta. W okresie reformacji, w latach 1580-1632, znajdował się w rękach protestanckich. Normalizacja po wstrząsie, jakiego doznał wtedy Kościół, trwała dłuższy okres czasu, a jednym z przejawów było spisanie interesującego nas „Urbarza”.

Dokument posiada zapisy w kilku językach i co charakterystyczne, jest on klasycznym odzwierciedleniem zmian, jakie następowały w języku kancelaryjnym tej części Górnego Śląska, w tym okresie czasu. Pagina 1 zawiera zapisy w języku łacińskim i z całą pewnością pochodzi z kancelarii kościoła mariackiego być może już z końca wieku XV a najpóźniej z początków XVI stulecia. Zaskakującym jest brak, za wyjątkiem regestu dokumentu z 15 lutego 1594, zapisów w języku niemieckim, mając na uwadze fakt istnienia wielu dokumentów spisanych w tym

języku, w tym okresie czasu, w tychże zasobach archiwalnych przechowywanych do dnia dzisiejszego. Znaczna część „Urbarza” spisana została w ówczesnym języku czeskim, często mylnie uważanym za język polski. Ten ostatni w prawie czystej formie występuje od początku drugiej ćwierci XVII wieku.

Publikowany poniżej dokument jest ważnym źródłem do poznania sytuacji ekonomicznej bytomskiego kościoła farnego w XVI i XVII stuleciu. Cennymi są informacje dotyczące fundacji na rzecz wspomnianego kościoła. Nieocenioną wartość posiadają jednak dane odnoszące się do ówczesnego mieszczaństwa bytomskiego, jego stanu posiadania oraz miejsca zamieszkania. „Urbarz”, nieznany szerszemu ogółowi, w nieznacznym stopniu wykorzystany został przez Franciszka Gramera w jego „Kronice Bytomia” (*Chronik der Stadt Beuthen in Ober-Schlesien, Beuthen O/S 1863*). W jeszcze mniejszym stopniu posłużył Urszuli Szumskiej w powstaniu „Słownika nazwisk” w wydanej wspólnie z Henrykiem Borkiem studium nazewniczym: „Nazwiska mieszkańców Bytomia od końca XVI wieku do roku 1740” (Warszawa - Wrocław 1976).

Wydając poniższy urbarz przyjąłem zasadę wiernego zapisu tekstu. Jedynym odstępstwem od zapisu oryginału jest próba prawidłowego rozwiązania występujących w tekście skrótów (abreviacji) oraz zastosowanie pisowni nazwisk i imion z dużej litery. W nawiasach okrągłych umieszczono rozwinięcie skrótów (abreviacji), natomiast nawiasami kwadratowymi oznaczono nieznaczone, nieczytelne fragmenty tekstu „Urbarza”. Wykaz skrótów:

fl. - floren

Th. - talar

gr. - grosz

h. - halerz

mr. - marka (grzywna)

(p.) - pagina (strona)

/p 1/ Divini Cultus Decor

* Cappa Axametanea rubei coloris pro XVIII fl. per Matthiam Kurtek comparata casula auro contexta cum duab(us) dalmaticis ejusdem coloris, cum calice et forma imaginum pro 100 fl. et XII flor.

* Crux alta(ris) 24 marcas habet argenti, q(uo) libet marca serhim V flor. [...] pertinens.

* Minor crux cum Pacificali erecto LXI flor. cum IIII gr.

* Anna Sczakowska calicem cum pacificali deauratos pro Parochiali Eccl(es)iae S(anctae) Mariae in Bythom legat q(ui) b(us) ho(no)r(a)b(i)lis Simon Altarista S(ancti) Valentini usq(ue) ad mortem frui debeat post mortem vero ad utilitatem eccle(siae) convent(us) p(rae)fat(us) enim D(ominus) Wenceslaus de Myslowice pleban(us) altaris dicti S(ancti) Valentini fundator extitit, pro eodem Deus [...]tur.

* Petrus Hoffman in Bythom altarista calicem deauratum subtus imaginib(us) effabricatu in toto Eccl(es)iae parochiali S(anctae) Mariae legat, donatq(uae).

* Matthias Rogoiski Altarista annunt Mariae crucem argenteam 17 florenvalentem, casulam albam de adamasco cum omnib(us) attinentys X fl. persantem, et missale de impressa t(u)um fl. VII valore, Eccle(siae) donat(us).

* Nos Jacuss Carnifex Proconsul, et Consules Ciuitatis Bythom Necnon Vitrici Eccle(siae) N(ostra)e Majoris tituli Assumptionis B(eatissi)mae Matris V(irgin)is Mariae de consensu et consilio seniorum conductavim(us) et emim(us) domus circa Blassek Sutorem Conciuem Ciuitatis N(ostra)e pro Carpentario Eccl(es)iae N(ostra)e superius pernominat pro XVII fl. ita tu(m) quod idem veriditor d(edit) pro fl. recipere gr. novos mediantes polonicali, aut quem [...] de Eccle(sia)e. In qua domo est Census Altariste Visitari(us) Virgi(ni)s Mariae 8 mr. annuatim, quem

Censum nos recipim(us) in Eccl(es)iam N(ost)ram quem Vi-
tri(ci) N(ost)ri tenebunt(ur) p(er)solvere altariste altaris p(re)fati
ad duos annos, aut usq(ue) ad Venditionem Domus, et Vendi-
tori p(ro)scripta tenent(ur)solvere mudiu(m) unu(m) fl. infra tres
annos.

* Letha Pane 1592 kdy 26 dne mesyce aprilis od P(ana) Burg-
mistra a panuw gest platz ku zahrady Sebastiana na ten czas
rectora miasta tohoto Bythomi oddany w deditznost tym spuso-
bem. Ponewaz takowy platz kostelowi farnemu nalezel, ze ten-
ze rector, anebo kdo takowy platz z zahradkou rectorowam gmiti
bude, od neho kazdy rok kostelowi na S(waty) Michal Archan-
gel ma dati narzizenym kostelnym platu 4 gr.

* 1591 ostatneho decembr(i)s przigity se penize pod aurokem
rocznim 27 gr. Petrowi Zydzie - 10 th.

* 1591 pugczeny gsau penize kostelni Lorenczowi Stolarzowi
pod aurokem 12 gr. - 5 th.

* Letha Pane 1593 kdy 24 dne septembris ukaupili duom od
Sebastiana rectora ku kostelowi, za který gemu dati mame
z sume 37 th.

- 24 dne septembris dalisme Sebasth(ianowi) rectorowi za au-
kupeny dum zaudawku 20 th.

- Ultima (decem)bris dalisme tez gemu 10 th.

* 1594 wyplatzeno Sebasth(ianowi) Fabritiusowi domek y z
zahradu a dano gemu 10 th.

* 1595 22 (decem)bris pugtzeno kostelnich penez ktere byl
neb(ostik) Ondrzey Dluhinykel oddal Mathysowi Lonze - 10 th.

- Eod(em) dito pogtzeno Ondrzejowi Kapalie penez, kteresmy
od Wawrzka Jagodky z domu prodaného przigali. 5 th.

/p.2/

* Letha Pane 1603 w den S(wateho) Michala Archan(gela),
pugtzeno P(anu) Blazeiowi Ziembie penez kostelnych, za ktere
gsau zaziczili 10 th.

- Eod(em) anno et die wpugtzeno penesz kostelnich P(anu) Jakubowi Zlydniowi - 10 th., kterym zahradkam swau zapisuge slowikowskam.

* 1607 27 sep(tembris) pugczeno penesz kostel(nich) Matysowi Schneiderowi, ktere neb(ostik) Jakub Zlydka miel, a nam gsou od P(anuw) z Ratauze oddane, aurok ma od nich sprawowati roczne.

* 1608 przygalisme od P(ana) Joachima Leist(us) 10 th., ktere za Ondrzeia Kopczika w rukogemstwe polozyl.

- Eo(dem) anno pugczeno penesz kostel(nich) pod aurokem Wacław(owi) Prowoznikowi 10 th.

- It(em) pugczeno penesz kostelnich Ondrzejowi Kozce pod aurokem 5 th., ktere 5 th. Dorotha Sopkova na se ugala.

* 1609 za Jana Smalczyka za 10 th. zarenczili rukam spoleczni a nerozdilnau Blazey Wronka rzeznik, a Woitech Gorczyca.

* 1610 przygalisme od jatek pekarskich 24 gr. nebo pekarze podle nadarzeni kazdorocznie dawati takowy plat magi.

- It(em) pugczeno Malcherowi Brudcze 10 th. pod aurokem na S(waty) Michal 12 gr.

- It(em) Mathysowi Longowi 5 th. pod aurokem na S(waty) Michal 12 gr.

* 1612 przigem platu od penesz 100 th., ktere Slowutny P(an) Alexander Dluhonykel hoffrychtarz miasta Bythomi na Sviderkauff na wychowani vikariusza aneb na witw(orzeni) communicantum, aneb na switze z laski krzestianske darowal od Wacława Malinskeho 6 th.

Przigalo se z negmu folwarku od [...] 2 th.

* 1613 od P(ana) Burgmistra a Raddy z winneho ssinku 42 th.

- Przigalo se zaurocznich woitowskich penesz 10 th.

- Przigalo se od Jana Preusa zuakaupenych rocznich penesz z zahrady Gardilowske 10 th.

- Przigalo se od Blazeja Lorczyka zukaupenych domowych rocz-

nich penez 10 th.

- Prodala se stodolka Abrahamowi Zaubkowi za 4 th.

- Wegdalo se witze Cyrance na pugczone sto th., za ktere se zahrada przed bramam koupila na summu y za urokiem 53 th.

- * 1614 Przigem platu z widerkauffnich penez, ktere kostelni z ssinku winneho sebrali, a na domu rzepkowskim pugczone gsou in summa 100 th.

- Od Wacława Malinskeho platu z domu 6 th.

- Eod(em) przigem platu z widerkauffnich penez 100 th., ktere P(an) Alexander darowal od Wacława Malinskeho platu z folwarku 6 th.

- Z winneho ssinku za rok 1613 przigito 91 th. 3 gr.

- Z winneho ssinku za rok 1614 przigito 81 th. 33 gr.

- Plat od stodoly za dwie letha 6 th.

- Plat od folwarku za pul roku 1 th.

- Pogczono Oparkowi [...] senkolkowskich 10 th.

- * Anno 1615, 9 dne febr(uarius) w mieste Bythomi na Rathauzi za narzizenim a poruczenim urozoneho a stateczneho P(ana) Girzika Ibrama z Suchey, heitmana panstwi

/p. 3/

bythomskeho, my nize psane osoby budano narzizeny do odbi-rani tohoto kostelneho pocztu, gsme az do datum prehlidli a tak to nassli, ze jak na druhi strane dolozeno, ze oni witze wydali nez przigali 37 th. 16 gr. 3 h., ktere se gim [...] ze to na prissli rok do wydatkow uwesti magi. Wsetez se nasslo ze az do [...] kostelnich penez na aurokach gest gmenowite 697 th. y 8 gr. ktere gsau winni gak nasleduge:

- 100 th. gest dluzen Wacław Malinski nineyssi pisarz meyski, ktere gest P(an) Alexander Dluhonikel hofrichtarz do kostela farniho na gehu potrzebu czasy wiecznymi darowal, ktere dluznik misto rukogemstwi na folwarku swim paniowskim rzezonym gest ukazal.

- 100 th. dluzen tenze Wacław Malinski, ktere se po tym czasum z ssinku sebraty, ktere misto rukogemstwi pokazal na dome swym stare rzepekowskim.

- 50 th. gest dluzen Wawrzin Germek ktere P(an) Alexander Dluhinykel na nowe przikriti farniho kostela darowal, ktere tenze Germek misto rukogem(stwi) na domie swym pokazal.

- 10 th. dluzen Jan Smialek, ktere P(an) Aleksander Dluhinykel tym spusobem na nowe przikriti farneho kostela darowal a on misto rukogimstwi na swym domie ugistil y rukoymie zastawil.

- 10 th. dluzen Woitech Oparka penez Dzenczolkowskich z Brzezowic od Petra Bernarta kostelu przywlastenych, ktere zarauczili gsau Blazek Sskompec, Blazi[...] roukam spolecz-
nam a nerozdilnam.

- 10 th. dluzen Jan Czosnek

- 10 th. dluzen Kapalka

- 5 th. Kristoff Pitass

- 10 th. Wawrzin Germek

- 10 th. dluzen Matthus Schneider

- 10 th. dluzen Wacław Powroznik

- 5 th. dluzna Dorothea nini P(an) Mathys Chmiel

- 10 th. dluzen Malcher Brudka.

- 5 th. dluzen Woitek Kalusek

- 12 th. dluzen Matthys Konciczky na zahradi paniowskiey

- 24 th. Kolackowa na zahrade Panowskiey

- 4 th. dluzen Martin Preussner na zahrade paniowsky.

- 240 kostuge folwark y zahrada abrahamowska
przed Pyskowskou Branu ukaupeny do kostela.

* 1615 od Martina Ugmy Natronnika 16 gr. widerkauffu. Ten
plat koupil Martin Ugma a na Jana Preisa zahrade wedle Gal-
lussowe zahrady w Dyngosie poruczeny gest.

- Z winneho ssinku peneze tento cely rok 71 th.

- Od komornika platu z folwarku 3 th.
- Od Bugakowskeho plazu za Warzku 1 th.
- Za splaw przy folwarku 3 th.

* **Memoriale**

Nykolik z roku 1615 belegu 864 th. 20 gr. 4 h. nechaje nic me-negi ponewaz zahrada Abrahamowska za 240 th. kaupena a ku kostelu obracena tediz take podle zneni registr(ow) Rathau-znich 300 th. widerkauffnich od P(ana) Aleksandra

/p. 4/

Dluhonikla hofrichtirze na kostel oddanych z winneho ssinku zebranych y od Woitecha Oparki darowanich, przy obec- zstawati mai zte przycziny se z toho Kostelneho Belegu to defal- cuie totiz 540 th. a tak odtahange tou summau zostane kostelu naleziteho belegu 324 th. 20 gr. 4 h. zostatz od tech 300 wider- kauffnich platy kazdoroczne kostelnym z Ratauze oddawane byti magi na kazdy S(waty) Michal ut supra.

* 1616 od komornika plat z folwarku 3 th.

- Od stodoly od Abrahama Zaubka plath 3 th.

* 1617 przigalo se platu z folwarku 3 th.

- Z Ratauze od 300 th. - 18 th. auroku

* 1618 Platu z folwarku 3 th.

* 1619 Przigalo se penez 100 th, ktore P(an) Alexander koste- lowi podarowal a ty gsau na folwarku a zahrade Jana Scholza zaopatrzene auroku 6 th.

- Od aurzedu z Rathauze od 50 th. - 3 th.

- Eod(em) 1619 polozil Jan Putna penize ktore byl darowal ko- stel P(an) Alexander Dluhinikel, ktore byly u Wawrzina Germ-

ka, nyny gsau na Rathauze.

* 1620 przigalo se od penez P(ana) Alexandra Dluhonikla, ktere kostelowi darowal przy aurzade na Rathauze gsau, auroku 6 th. [...] ze summe 100 th.

- Ad Auradu z Rathauze od 50 th. - 3 th.

* 1621 14(decem)bris dano na urok Skupniowi 10 th. na Dąbrowke rekomie Kristoff Zach, Sobek Skorka. Urok zaraz przyięty 24 gr.

- Przigalo se od penez P(ana) Alexandra Dluhonikla z Rathauze uroku 6 th.

- Od aurzadu z Rathauze od 50 th. - 3 th.

* A(nno) 1621 7 may. Walek Lataarczyk wyruczył 20 th. compan-skich penez, ktere P(an) Alex(ander) Dluhynikel [...] na compa-na oddal, zaruczył otcem swym y ginemi sausedy z Dambrawki, gak w dedinnych knihach obssernegi zapsano.

- A(nno) 1621 den Boziho wstanpeni P(anowie) kostelni pug-czili Panum na Rathauz k potrzebie obecni 50 th. pod aurokem do S(wateho) Michala.

- 1621 5 aprilis Assuerusowi pugczono 10 th. pod aurokem.

- 20 th. pugczono Gruszkowey, za ny zarauczili na Rozbarku Woitek Oblatzik a Martin Wallassik.

* 1622 przygalo se od penez P(ana) Alex(andra) Dluhonikla z Rathauze 6 th.

- Od auradu z Rathauze od 50 th. - 3 th.

* 1623 przigalo se od penez P(ana) Alex(andra) Dluhonikla z Rathauze 6 th.

- Od aurzadu z Rathauze od 50 th. - 3 th.

* 1624 od penez P(ana) Alex(andra) Dluhonikla z Rathauze 6 th.

- Z Rathauze od 50 th. - 3 th.

* 1625 od penez P(ana) Alex(andra) Dluhonikla z Rathauze 6 th.

- Z Rathauze od 50 th. - 3 th.

* 1626 przigalo se od penez P(ana) Alex(andra) z Rathauze

6 th.

- Od 50 th. z Rathauze - 3 th.

- Anno 1626 ukupiona zagroda dla organisty od Jerzika Preisnera za koscielne pieniadze na polską liczbę za 125 th. pod wałem przeciwko klasztoru podle Grigera Boka, a z drugiey strony podle Adamczyka alias Kolipiątką.

* 1627 od penez P(ana) Alex(andra) Dluhonikla z Rathauze 6 th. Od 50 th. z Rathauze 3 th.

- 1627 platu panskeho se dalo od zahrady knezy 24 gr.

/p.5/

* 1628 Przyjęło się pieniędzy P(ana) Alex(andra) Dluhonikla od Urzędu Radzieckie(g)o 6 th.

- U Jana Meisnera na domu 200 th.

* 1629 Przigalo se od 100 th. penez P(ana) Alex(andra) Dluhonikla z Rathauze 6 th.

- Od P(ana) Walentego Twardokusa od 200 th. - 12 th.

- Pro budowani a ginne kostelne potreby przyjato:

- Od Assuerusa za 10 th. polskich - 7 th. 18 gr.

- Od Anny Szczerbinej za 10 th. - 5 th.

- Od Matthysa Gaika sierot Bessis, za 10 th. - 5 th.

- Od Matthysa Pieczonki za 10 th. - 5 th.

- Od Ondrzeie Wawra za 30 th. - 15 th.

- Od Jakuba Głuska za 10 th. - 5 th.

- Beleg na tento 1629

- Na Rathauzi prz aurzade widerkaufnich penez 100 th.

- Item 50 th.

- U Walentego Twardokusa na domie 200 th.

* 1630 na termin S(wateho) Michala pucgzeno Zuzannie Krakowiance 15 th. penez kostelnych z aurokow zebranych na widerkauff, který na dome gegi w Rynku mezy domy p(ana) Jana Grochuta a Jerzika Zlydnia zostawati bude, uroku 2 th.

* Tu ab anno 1631 ad annu(m) 1639 [...] poczty się wraz ode-

brały:

* A(nn)o 1640 od aurzedu p(ana) Alex(andra) Dluhonikel pe-
nez 100 th. ab anno 1631 ad annu(m) 1639 auroku 54 th.

- Od p(ana) Walen(tego) Twardokusa od 200 th. - 108 th.

- Od auradu z Rathauze od 50 th. - kostelu potrzebnemu
27 th.

- Z rol neb(ostika) Martina Tokarza od 15 th. - 9 th.

* Anno 1648 Zagroda na paniowskim ktora p(an) Jan Lazary
trzymał, na ktorey iest widerkaufu 24 gr. słask(ich) między za-
grodami Gorecką - którą OO Franciskanj w possessiey mają -
a zagrodą Vrbana Markowica leżąca ze wszystkimi ciężarami
y powinnościami iest od p(ana) Jana Lazara OO Franciskanom
odprzedana 22 aprilis A(nno) ut supra co obssernie w księgach
Mieyskich zapisano.

* 1651 Z Rathauze z pieniędzy nieb(oszczyka) p(ana)
Alex(andra) Długonikla uroku 6 th.

- Od Reginy Twardokęsowej od 200 th. - 12 th.

- Griger Smykała od 100 th. - 6 th.

- Do kościoła nowego z Ratuza od 50 th. - 3 th.

* 1652 11 (decem)bris prouisorowie koscielnj odebrali
od Marcina Wilczka capitalu 15 th. a uroku 7 th. ze zagrody iego
y do konca go quitowali.

- Z Ratuza od pieniędzy Długonyklowskich 100 th., uroku 6 th.

- Od Reginy Twardokęsowej od 200 th. - 12 th.

- Griger Smykała od 100 th. - 6 th.

* 1653 Z Ratuza y innych Domow ut supra sie odebrało.

- Na poratowanie filarów koscielnych wydzwigła sie summa ze
statku Laskowskie(go) na Rozbarku - 5 th.

/p. 6/

* 1658 Co sie Adama Kuny dotyczące takowe 12 th.
na zagrodzie iego miał Marcin Psczynski a znowu przyjął ie Jerzy
Klug na zagrodę Lastrowską na Rozbarku leżącą, jako sie na-

idzie w Roku 1665 y 1666 y powinien napotym dawac a Marcin Psczynski uwolniony iest. W tym roku wypłacili Szambierzanie y Ozegowianie 50 th. ktore przychodzily z testamentu nieb(osczyka) Jakuba Dlugonikla.

* 1659 przedal sie dom Fiktusowski Andrysowi Wolnemu alias Frysztackiemu - ten iest Walentego Twardokęsa - który polozyl 50 th., te pieniadze zaraz wzięła Dziedzina Szambierska.

* A(nno) 1660 Jan Smykala przyiał koscielnych pieniędzy od Matthysa Zonki, ktore na statku swoim miał, na zagrodę w Dyngosie leżącą wedle zagrody Xiężej 10 th.

* 1664 Anna Slocina oddała testamentem na kosciół farny 10 th. u Michała Zubra gdzie teraz Adam Thyl (Oddal 5 th. 12 septembris).

* Ad Annum 1592. A tak przitomnosti P(ana) Burgmistra tento poczet na rok 1592 za slusny gest uznany a przigat. Actum na Rathauzi w mieste Bythom roku 1593 dny 30 marty. B(urgmistr) Foerster.

* Ad Annu(m) 1593. A tak przitomnosti P(ana) Purgmistra a P(anow) Radnych tento poczet na rok 1593 za slusny gest uznany a przigat actum na Ratauzi w mieste Bythom 9 dne mesyce febr(uarii) Roku 1594. P(urgmistr) Foerster, Friedrich von Rati-bor Hauptmann.

* Ad 15 febr(uarii) A(nno) 1594 ist dieses 1593 Jahres Kirchrechnung von mir F(riedrich) v(on) Ratibor H(auptmann) angehört undt Unterschreiben worden actum ut s(upra).

* Ad Annu(m) 1612, 13, 14, 15, 16, 17, 20. Ja Jakub Dluhinikel Purgmistr miasta Bythomie magic consorty swe Raddu Miasta Bythomie przy sobie tento poczet gsme przeslisseli, uwazili, a za slussnj a porzadnj uznalj. Jakub Dluhonikel Purgmistr, Peter Bernhard, Stanislaw Ziemba, Alexander Dluhinykel, Girzik Schuman.

* Ad Annu(m) 1615 Wssakz od tech 300 widerkauffnich platy kazdoroczne kostelnym z Rathauze oddawane byti magi kazdy S(waty) Michal ut supra. Jeremias Orzolski, Peter Bernhardt, Aleksander Dluhinikel, Girzik Schuman Olbornik.

* Ad Annu(m) 1625. Tento poczet dnes dato 13 Juny A(nn)o 1625 odemnie Lazara Henkla z Donnersmarku y nizey pisanych osob tez w przitomnostj obce tuteczney wprzyimie y wydatku przerachowany y za slussny uznany. Stalo sie w Bythommie Anno et die ut supra. L(azar) Henkel, Herman Federling (?), Georg Wolff.

*** Pan Alexander Dluhinikel Hoffrichtirz Miasta Bythomie darowal 50 th. na budynek dachu kostela farniho.**

Letha Pane 1614 den Panny Marige Gromniczne P(an) Alexander Dluhonikel gsau przy dobrym zdrowi a z dobrym rozmyslem a ssetrzugio to, ze gehu P(an) Buh Wssehmoheczy z szczodroty swe Bozske raczil na Magetnostu gehu potessitj, a gehu mocy ziwnosti telesnau opatrztj, ale y to ze y ditkami y milosedne uczinki gi udeliti muze a ma. Widaucz on kostel farny welmi na budynku spausstossen byti, protoz z milosti krzestianske podarowal padeseth th.

/p. 7/

zdawunku Sleskeho, ktore gsau zarauczili Walentin Twardokus a Jan Knosske wsakz z domu gehu mezy domem P(ana) Alexandra Dluhonykla z gedne a Matysa Tzientiwy domu z strony druhe lezyczymu, ktore penize na nicz gineho obracene byti ne magi, nezli na przikriti dachu na kostele farnym. A kdykoli tech penez potrzeba poukazela ze Germek aneb rukogme podlozyti powinni byti magi. Pro pamieti penize gsau w te to knihy zapsane. Stalo se letha a dne na hurze psaneho. Pro pamiet take tu tez P(an) Alexander Dluhinykel zapsati dal, a za to zadal aby y ty 10 th. ktore on byl przedesle na kostel farny oddal na budinek s wrchu psany, take na budowani no-

weho dachu oddane a obracene byly. Datum ut supra.

NB. Tehto deset telaruw zostawagi przy Janu Ssmalku gakto Regestra Kostelne pokazugi.

*** Extract z Knich Megskich Ratauznich na 50 th.**

Dluh na domu Wawrzyna Germka zaopatrzonych ktore P(an) Aleksander Dluhinikel oddal na kostel farni na zbudowani dachu.

A(nno) 1619 Ty penize polozil Jan Putna, ktore pri Aurade Radeckim na Rathauzi zostawagi.

*** P(an) Alexander Dluhinikel na wiederkauff iedno sto thalaruw oddal Kostelowi**

Letha Pane 1613 dne 12 Januarij Przedstaupiwssse przed nas aupelnau Raddau y Pany Starsse Miasta Bythomie Slowutny P(an) Alexander Dluhinikel Hoffrichtirz a Messtenin Zdessi z Krzestianske laski aby se Sluzbu Bozi przy kostele farnim ku cti a Chwale Bozi rozmnozela, a nauka prawdziwa P(ana) Jezisse Kresta, podle znenj pism Swatych fedrowana byla. Jedno sto th. po 36 gr. kazdy cztauce na hotowych penizach na tenz kostel farny oddal, a take penize podle obsahneni Registr sto th. kostelnim [wyczedt.], na tento wagadewny sposob. Ze takowe sto th. za powolenym gehu gest na widerkauff Wacławowi Malinskemu, pisarzi miasta Bythomie pod gistym ugistenym a pugczeniem na stateczku a folwarku mezy Stanisława Zdenia a Woitecha Panchaly zahradami zabrzytzymi pod aurokem 6 th. gest zapauczeno, kterich on uziwati a slaussnj aurok patronom kostelnim oddawati powinien byti ma, ktory aurok ma na wieczne czasy nalezyti na pomoc k wychowani Vikariusza bud to na wino do uziwani Wielebne Swatosti a neb na swice do kostela. Pakliby on czynssu kazdeho roku na czas gmenowany odprawowati zanedbawal, aurad radeckj bude mocy takowe penize wypowiedetj, [...] a ginemu na gine misto pod dostatecznym ugistenym zapugcziti. Wssakze aby takowe penize na zadne gine

potrzeby wydane ne byly, nez aby wiecznymi czasy jak na horze dolozeno, przy kostele samym nalezetj a zuostati. Pro lepszy pakt stalost gest na ziadost dotczeneho Pana Alexandra Dluhonikla to do Knich Testamentnich uwedeno a zapsano, ut supra, a pod peczeti mestke P(anu) Alexandrowi Dluhoniklowi weydano.

/p. 8/

* Anno 1621 den Boziho Wstaupeni Pany Kostelni pugczili Panum na Rathauz k potrzebe obecny 50 th. pod aurokem do S(wateho) Michala. Actum na Rathauzy ut supra. Z Aurzadu mesta Bythomie Wacław Malinski Notarius publicy Jurat(us).

*** A(nno) 1615 Kosciol nowy pogrzebny za Bramą Pyskowską sub Tit(ulo) S(antissi)mo Trinitatis kostem y nakładem farnego kosciola Przenaswiętszey Panny zbudowany, ktorego dochody ut sequitur.**

* 1623 Dano na urok Wawrzynowi Kwokowi 15 th. za niego zaręczyli ręką społeczną Jurek Frankowicz a Asferus Lorenz ku zagrodzie.

Eod(em) 23 (decem)bris. Dano na urok Wawrzynowi Pikulowi 10 th. polskiej monety. Rękomię za niego Woiciech Oleiarczyk a Thomasz Sikorka ku zagrodzie ktora lezy w Dyngosie.

- Eod(em). Dano na urok Jędrzejowi Zymankowi 30 th. dobrej monety polskiej. Rękomię za niego Mattys Cięciwa a Jan Cyganek alias Miegierczyk, którzy ręczyli ku wszystkiemu statku Gomołkowskiemu.

- A(nno) dnia 29 (septem)bris. Pozyczono Simonowi Markowi 10 th. polskich dobrej monety, za ktorego zaręczyli ręką społeczną a nierozdzielną Stanisław Zden a Thomas Czapek ku domowi, przed innemi dluzniki tak za uroki y za sumę.

* 1624 29 (septem)bris. Dano na urok Marcie Gorczycowej 10 th. dobrej monety. Rękomię za nie ręką społeczną a nierozdzielną Jerzy Giermek a Jan Cyranek ku folwarku

na Rozbarku.

* 1625 8 January dano na urok sierotom Denysowskim 10 th. Rękomicie za nie Jan Cyran a Jan Złydzien ku ich roli ręczyli. Urok przy sumie zostawa.

- 1625. 30 January Dano na urok Jakubowi Głuszkowi 10 th. rękomie Walenty Jantosz a Jan Pitasz na zagrodzie przed inszemi wszystkimi długi. Urok przy sumie zostawa.

- 1625 Dano na urok Krzysztofowi Joscie alias Wronce 10 th. w dzien S(wietego) Michała, ktore pieniądze na folwarku zawiedzione. Urok przy summie zostawa.

- 1625 27 (septem)bris Dano na urok Marcinowi Tokarzowi 15 th. Za niego ręczyli ręką społeczną Matthuss Mazur a Jan Kluba wszak ku dwiema kwartom roli w Rozbarku przed wszystkimi długi wssemi. Urok przy summie zostawa.

* 1626 20 Aprilis. Dano na urok Marcinowi Głuszkowi 10 th. za niego zaręczyli ręką społeczną a nierozdzielną Jędrzey Pospiech a Jędrzey Zymanek, ktore pieniądze na zagrodę przyjął.

* 1621. 14 (decem)bris. Dano na urok Skupniowi na Dąbrówkę 10 th. Rękomicie za niego Kristoff Italczuch, Sobek Skorka.

* 1622. 1 January. Dano na urok Skoludowi na Rozbark 20 th. ku statku wszystkiemu, rękomie za niego Jędrzey Mądro, Marcin Michnik.

/p. 9/

1623. 20 Nowembris Dano na urok Marcinowi Tokarczykowi 5 th. dobrych starych pieniędzy do roku porząd biegłego, za niego ręczył Mathys Tokarz ku zagrodzie y rolj.

* 1617 Z Ratuza dano na widerkauff 64 th. 4 gr. 8 h.

* 1618 podruhe z Ratuza dano na widerkauff 37 th. 34 gr. 2 h.
- Erbowie Jana Smrza oddali u P(ana) Abrahama Ząbka 29 th. 16 gr.

- Sabina Popkowa oddała u P(ana) Blazeja Skąpca 9 th. 18 gr.

- Regina Smrzowa oddała u Matthysa Tokarza 10 th.

- Obłojowa z Rozbarku oddała 4 th.
- y od tych wszystkich płał oddawano.

**PLATY KOSCIOŁA FARNEGO EFTEKTIVE ODBIERANE OD
OSOB Y MIEYSC WYRAZONYCH JAK NASLADUIE AB
ANNO 1510 ET ULTRA**

Z domow na S(więty) Michał

Petr Stuos 8 mr
Stalmach 1 mr
Glorok 8 mr
Pomus 8 mr
Matthys Sswetz 8 mr
Sosska 8 mr
Jan Barbara
Hedw(iga) Institrix 1 ferth.

Z zagrod

Tezbierak na Rozbarku 8 mr
Konyk 3 gr
Cebulka 3 gr
Bienkowska 6 gr
Mertin Grosner 8 gr
Molatina 3 gr
Kobiałka 3 gr
Janus Giza 15 gr
Petr Dąbrowa 18 gr

Od kramow

Martin Murarz 8 mr
Pani Hedwiga 12 gr

Od jatek chlebnych

Ssimek Pekarz 7 gr

Swietkowa 7 gr

Od jatek masnych

Piwny Jan 8 mr

Chromy Jurek 1 mr

Kopet 1 mr

Jurek Gizka 1 mr

Zatorski 8 mr

Petr Nickel 1 mr

Wawrzynek 1 mr

Ab Anno 1576

Simon Fleischer 32 gr

Jerzy Fleischer 16 gr

Matthiasz Fleischer 16 gr

Jędrzey Cissko 32 gr

Petr Nickel 64 gr

Vrban Fleischer 32 gr

Alexius Fleischer 32 gr

Pawel Fleischer 32 gr

Janusz Masarz 32 gr

Janusz Parkan 32 gr

Matthiasz Slawanczyk 32 gr

Jakub Fleischer 32 gr

Do Ołtarza S(więtego) Wawrzynca

Janusz Mnich 32 gr

Mikołay Stian 32 gr

Do Brackiego Ołtarza

Szymon Fleischer 76 gr

Jędrzey Fleischer 32 gr

/p. 10/

Do Ołtarza Panny Mariey

Kosnykel 32 gr

X(iędzu) Plebanowi

Janusz Fleischer 32 gr

Przed krakowską bramą z jatek 1 kamień łaju
od jatek szewieckich 4 th. 16 gr.

Od rol

Kłoczek 3 gr

Petrnikel 3 gr

Petrnikel 18 gr

Od roku 1600

Piotr Zyga w Krakowskiej ulicy, teraz Mattys Kos 27 gr

Lorencz Stolarz w Pyskowskiej 12 gr

Matthys Longa 24 gr

Andrzej Kapalka w Rycerskiej 12 gr

Jerzy Goczałek 12 gr

Łukasz alias Folfanek w Krak(owskiej) 8 gr

Murzynek 16 gr

P. Kalus 20 gr

Casper Bogaczik in platea carnificus między Marcinem

Lesner a Gniotkową wdową 1 th

Wawrzyn Pikulik 27 gr

Bartek Kowal 16 gr

Plac Bujakowski 1 th. 12 gr.

Alexand(er) Marqvart czerniarz 7 gr

Błazey Szramek za miastem 24 gr

Woiciech Chałupka 24 gr

Woyciech Lorencz 24 gr

Błazey Zięba w Rynku, Strugala 24 gr
Stanisław Skopek, Marcin Lazary 24 gr
Mattys Szneider, Kunicki w Rynku 24 gr
Wacław Powroznik w Gliwickiej 24 gr
Dorota Skopkova w Pyskowskiej 14 gr
Jan Smalczyk w Pyskowskiej 24 gr
Malcher Brudka w Gliwickiej 24 gr
Mattys Longa 12 gr
Folwark Wacława Malińskiego alias Paniowski między
Zdeniem a Pachałą od 100 th. - 6 th.
Woiciech Oparka w Pyskowsk(iej) 24 gr
Jan Czosnek na Przedmieściu 24 gr
Andrzej Kapałka w Rycerskiej 24 gr
Kristoff Pitass w Rynku, Trawowski 12 gr
Wawrzyn Giermek, Marcin Szoltz w Rynku 24 gr
Mattys Chmiel w Rynku, Rzepka 12 gr
Mattys Koncicki na paniowskiej zagrodzie 24 gr
Kolackowa na Paniowskiej zagrodzie 1 th. 12 gr
Marcin Preisner na Paniowskiej zagr(odzie) 8 gr
Jan Preis na domie w Gliwickiej 12 gr
Stanisław Golenka na domie w Pysk(owskiej) 24 gr
Gryger Smykala na domie 2 th.

1615

Na Ratuzu od 300 th. - 18 th.

1619

Na Ratuzu od 50 th. Wawrzyna Giermka ktore Jan Put
nia położył 3 th.

Od 100 th. Długonyklowskich ktore są na zagrodzie Jana

Szolca 6 th.

1621

Skupien na Dąbrowce uroka 24 gr

20 th. farze, 10 do S(więtej) Troice.

Walenty Latańczyk od 20 th. na Dąbrowce - 1 th. 14 gr.

Assuerus 24 gr

starosta 12 gr

Na Ratuzu od 50 th. - 3 th.

1630

Zuzanna Krakowianka na domie w Rynku 1 th.

Marcin Siodlarz na domie w Krak(owskie) ulicy 12 gr

Jan Preisner w Rycerskiej 6 gr

1636

Grigier Oparka w Rynku, teraz Andrzej Klugius na roli klockowskiej 1 th.

1638

Marcin Łabecz alias Gdanski na domie w Glywickiej
24 gr

Piotr Mattuszowic na domie w Ryn(ku) 1 th.

1666

Thomas Isterny w Glywick(iej) 6 gr

1659

Jan Dziura na quarcie roli w małym polu 24 gr

1668

Jerzy Guttman w Gliwick(iej) 12 gr

Griger Surowka w Gliwickiej 12 gr

Dziedzina Szambierska 3 th.

Jan Smykała na zagrodzie w Dyngosie 24 gr

Magistrat Bytomski 1 th.

teze Magistrat 12 gr

/p. 11/

Jakub Zylka na domie w Gliw(ickiej) 20 gr.

Jan Bieda na domie w Rycersk(iej) 16 gr.

Jan Tyll na domie w Gliwickiej 20 gr

Jan Quiter na domie w Pyskow(skiej) 27 gr

Mattusz Mąderko w Krakowsk(iej) 27 gr.

Gryger Kozłowski na domie w Pysk(owskiej) 16 gr

Andrzej Jozefek na domie w Pysk(owskiej) 8 gr

Regina Kozkova w Rynku teraz Slotka na zagrodzie 4 gr

Jan Szolc alias Putnia na zagrodzie 8 gr

Adam Malesza na zagrodzie muszałowskiej 16 gr

Matthys Susek na zagrodzie 4 gr

Czaina wdowa na zagrodzie 8 gr

z rol kneflikowskich 6 gr

Jerzy Kluczig na zagrodzie lastrowskiej na Rozbarku,

zniesione z zagrody kunowskiej 24 gr

Biebiołkowa 16 gr

Jerzy Libertinus na domie 12 gr

Mattys Tokarz na jatce szewskiej w Rycerskiej 24 gr

Woitek Czypek na zagrodzie 4 gr.

Marcin Dziwisz na zagrodzie 2 th.

Piotr Mattuszowic na zagrodzie 5 gr

Jakub Piwowarek od sta th. - 6 th.

Witek Mazurek na zagrodzie 2 gr

Zophia Meisnerka na domie 24 gr

Mikołaj Wolnik na zagrodzie 24 gr. zapłacił Matthys

Zonka

Mattys Chmiel na domie 12 gr

Thomas Szëmienieć na domie 12 gr
Thomas Chrzanowski na domie 24 gr
Adam Wawry na mieyscu mysk(owskim) 24 gr
sieroty Wawrzyna Germka 12 gr
Jerzy Germek od 9 th. - 11 gr.
Pyiawka na Rozbarku 24 gr.
Anna Abrahamka na domie maleszowskim w Rynku,
teraz P(an) Jerzy Vetter 24 gr.
Marcin Wolnik 6 gr
Adam Czaia 12 gr
Griger Kręcinoga na domie 6 th.
Regina Koskowa od 20 th. - 1 th. 12 gr.
Vrban Mleczkowic od 20 th. - 1 th. 12 gr.
Anna Leisteniusowa na domie 1 th.
Thomas Trocha na zagrodzie 24 gr
Jan Genzer 1 th. 12 gr.
Katarzyna Nierychlanka 12 gr
Bartosz Skupien 24 gr
z rol tokarzowskich nieb(oszczyka) Tokarza 1 th.
Marcin Głuszek 24 gr
Balcer Murarius na domie od 100 th. przeciwko Ratuzu
6 th.
Casper Fox na domie w Pyskowskiej 12 gr
Mattys Woinar na domie 24 gr
Abraham Cichy na domie w Gliwick(iej) 24 gr
Woiciech Gardyla 24 gr
Jan Łabuz na domie w Rynku 1 th. 12 gr.
na roli machowskiej 1 th.
na zagrodzie gizowskiej na Przedm(ieściu) 24 gr
Błazey Skąpieć na domie w Pyskowskiej 24 gr
Matthys Chmiel na domie 26 gr
Jan Kluba 12 gr

Mattys Cięciwa 24 gr
Veronika Czapalina 24 gr
Marcin Szołtysek 24 gr
Aurigowa 24 gr
Simon Markowic 24 gr
Skolud na Rozbarku na statku 1 th. 12 gr
Marcin Tokarz na zagrodzie y roli 12 gr.
Krzistof Wronka na folwarku 24 gr
Jakub Głuszek na zagrodzie 24 gr
sieroty denisowskie na roliz 24 gr
Martha Gorzycowa na Folwarku na Rozbarku 24 gr.
Jędrzey Zymanek na statku gomołkowskim 2 th.
Wawrzyn Pikuła na zagrodzie w Dyngosie 12 gr
Wawrzyn Kwoka na zagrodzie przy łące S(więtej) Mał-
gorzaty 1 th.
Pior Oparka na domie 24 gr.

